

Les reivindicacions de la Diada, esteses i escampades arreu de l'any, han variat. Nacionalisme i independentisme es reparteixen un espai on les consignes es presenten cada dia més clares, més radicals, diguem-ne.

Jeroni Castelló

L'Onze de Setembre de 1984 es va caracteritzar, d'una banda, per una certa apatia de bona part de la població de Catalunya respecte a la celebració de la Diada. I, de l'altra, per un augment considerable de la presència independentista als carrers de Barcelona; però, la pregunta clau —¿Espanya sí o no, i com?— no és airejada només per les forces que propugnen un país independent.

Si en 1984 va ser el cas «Banca Catalana», durant el 85 una intransigent política del govern central pel que fa al finançament autonòmic ha estat, de nou, el ressort que ha fet saltar en sectors molt més amplis de la població un mecanisme vell, però ben cremós, encara.

Enguany, hi ha hagut la teorització de la inviabilitat de l'autonomia política amb una autonomia econòmica lligada curta. 1985 ha estat, igualment, l'any de l'independentisme «cívic», concretat en esdeveniments esportius o en associacions ben actives, de caràcter apartidista. Finalment, ha suposat, també, una constatació —avançada per a distints medis del govern central, que van retardar-ne la comunicació a la premsa— sorprenent. En una enquesta oficial, el 40% dels joves de Catalunya es declaren independentistes —un 19%, de manera «intransigent»—, mentre que només un 17% se senten «espanyols abans que catalans».

I això no ha estat només el resultat de l'esforç d'algunes forces polítiques, sinó també de la intransi-

Manifestacions independentistes a Barcelona.

A TOCAR DE L'ONZE DE SETEMBRE

Les claus d'una tensió nacional, en augment

gència i les equivocacions del govern central a l'hora de tractar amb l'executiu català. Un seguit d'errors que van començar amb la crisi de Banca Catalana, després de les eleccions autonòmiques, crisi en la qual Pujol i el seu partit van saber connectar amb àmplies capes de la societat catalana, adduint una agressió al seu govern «des de l'exterior» i, fins i tot, establint comparances amb el procés al mateix Jordi Pujol al maig de 1960, en ple franquisme, arran dels fets del Palau de la Música Catalana.

La intransigència del PSOE s'ha materialitzat, encara més, en l'ofegament del finançament a la Generalitat, la presentació de constants recursos d'anticonstitucionalitat a lleis o a reglaments catalans i l'ajornament d'una cimera presidencial des d'on arribar a un acte per fer viable el projecte autonòmic.

La visita del rei

Ja en la Diada de l'any passat es va poder assistir a un esclat, sense precedents, del moviment independentista als carrers. L'Onze de Setembre, les convocatòries del Moviment de Defensa de la Terra —MDT— i de la Crida a la Solidaritat van aplegar milers de persones. Al matí, més de deu mil independentistes es van concentrar al Fossar de les Moreres. Això i una manifestació conjunta d'ambdues forces van ser les úniques convocatòries que van sumar més assistents respecte a altres anys.

Pel gener d'enguany, les detencions de set presumptes membres de Terra Lliure marquen un moment àlgid de la política no-parlamentària. Hi ha manifestacions a Reus, Barcelona i Perpinyà, i una vaga general paralitza Alcanar, el poble d'un dels detinguts. Algunes irregularitats en

l'acció policial i la denúncia de tortures per part dels acusats provoquen dues manifestacions que mobilitzaran prop de vint mil persones. Al Parlament —amb els vots en contra del PSC i AP— es demana la retirada de la Llei Antiterrorista. Mesos abans, Convergència i Unió l'havia votada favorablement a Madrid.

A l'abril, el dia de Sant Jordi, una càrrega policial contra independentistes i feministes a la Rambla fa que els espectadors de la TV3, davant les imatges que repleguen els fets, confonguen els seus carrers amb els de Valparaiso. Algunes forces polítiques demanaran la dimissió del delegat del govern central a Catalunya. El conseller de Governació, Macià Alavedra, proposa un model propi de seguretat i més protagonisme de la Generalitat en l'apartat de l'ordre públic.

El mateix mes suposa, també, el punt ple de les accions de la Crida, que en aquest moment comptarà amb un suport, més o menys clar, de Convergència i Unió, i amb les crítiques del PSC, que van des d'identificar-los clarament amb el partit del govern fins a l'acusació a aquest darrer d'aprofitar-ne les accions i aplicar-les a les demandes plantejades a Madrid.

Joan Carles I visita Barcelona al mes següent. Aquest viatge deu tenir moltes explicacions que el perfilen com una de les darreres operacions d'estat més ambicioses. A part altres raons, el descontentament nacionalista i la força de les tesis independentistes poden esdevenir una amenaça real contra l'estabilitat de l'estat. Les frustracions autonomistes són una arma en mans dels independentistes i, alhora, les accions d'aquests ho són, també, en les del govern autònom enfront del central.

La visita del rei busca fer del presi-

dent Pujol l'interlocutor de Madrid al Principat. Un final de correguda que el PSC ha intentat ajornar o impedir. El partit d'Obiols ha pretès, sense aconseguir-ho, extrapolar resultats. De les eleccions generals o municipals, a les autonòmiques. Però això s'ha fet cada volta més difícil.

Potser la Corona va intentar d'establir un pacte González-Pujol, un pacte no necessàriament signat, com en el cas del PNB a Euskadi. Els resultats de CiU fora de les eleccions autonòmiques no han aconseguit d'igualar els dels nacionalistes bascos. Però la composició del Parlament de Catalunya i la de l'executiu són ben clares, contundents. Els esforços del PSOE a Madrid per oblidar-ho tenen un preu polític elevat.

Després del viatge, encara, la crisi oberta entre PSOE i CiU no s'ha tancat. Qualsevol acció del nacionalisme a Catalunya escampa l'alarma a Madrid. Les pressions, d'una banda i de l'altra, semblen mantenir-se inalterables. Les anècdotes, a piles. El silenci o la simple tergiversació «olimpista», per exemple, de l'arribada de l'expedició catalana al capdamunt de l'Everest, entre la premsa de Madrid i alguns portaveus del PSC, n'és una prova.

¿Com, aquest Onze de Setembre?

Tota aquesta tensió s'ha reflectit durant aquests mesos als carrers de Barcelona. Les banderes estelades —cada dia més nombroses— en tots els partits del Barça, el caire reivindicatiu que prengué la final de la Copa d'Europa de bàsquet, el recital històric de Lluís Llach, són la mostra d'un nou ambient que plana sobre tot Ca-

¿Qui és qui en l'independentisme?

Tots els noms d'una reivindicació

V. P.

Tots els grups polítics que avui es reclamen independentistes tenen l'origen en el Front Nacional de Catalunya, el partit que es creà, només ocupar les tropes de Franco el Principat, replegant els sectors més radicals del catalanisme de la II República.

D'ací naix, en 1968, el PSAN (Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans), com una escissió marxista. Amb el pas dels anys, es transformarà en marxista-leninista i serà el primer —i encara únic— partit polític amb implantació en tots els Països Catalans.

Des del 1968, el PSAN ha patit diverses escissions. Les dues més importants donaren lloc en 1976 al PSAN-Provisional, més radical en les seues tesis d'enfrontament a l'estat, i en 1979 a Nacionalistes d'Esquerra al Principat i un grup que s'integraria finalment en la Unitat del Poble Valencià al País Valencià.

El PSAN-p esdevindria IPC (Independentistes dels Països Catalans) l'any 1980, després d'unir-se amb l'OSAN (Organització Socialista d'Alliberament Nacional) de Catalunya del Nord, en la qual havien confluït independents i l'Esquerra Catalana dels Treballadors.

El grup que conformà Nacionalistes d'Esquerra, després del seu fracàs electoral, s'ha dividit en Entesa de l'Esquerra Catalana (a la qual s'han incorporat un grup d'escindits d'Esquerra Republicana de Catalunya) i en la Coordinadora d'Assemblees de NE (actualment Moviment d'Esquerra Nacionalista).

En una altra línia es produeix l'aparició en 1982 de la Crida en defensa de la llengua, la cultura i la nació catalanes, un organisme no literalment polític, però que ha tingut una importància creixent.

El primer nucli al voltant del qual comencen a aglutinar-se de nou els grups independentistes són els Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans, un organisme creat l'any 1979, que s'autodefineix com a plataforma antirepressiva i que integra al seu si els partits PSAN, IPC i MEN, grups de persones independents i el Moviment de Defensa de la Terra.

Paral·lelament, apareixia, a partir de 1979, l'organització armada Terra Lliure, la qual replega en part l'experiència d'organitzacions anteriors com el Front d'Alliberament Català (FAC) o l'Exèrcit Popular Català (EPOCA).

Al País Valencià, també en 1979, apareixen els grups Maulets, que acabaran, després de transformar-se en el Front d'Esquerra Nacionalista, integrant-se en Esquerra Unida del País Valencià o en el Moviment de Defensa de la Terra.

Finalment, l'MDT va ser creat l'any 1984 com a resum d'aquest procés de confluència dels grups independents i agrupa militants del PSAN, d'IPC i independents. A la Catalunya del Nord un procés semblant ha donat origen a la Unitat Nacionalista. □

A l'esquerra, bomba contra uns locals de la Crida. A la dreta, una de les accions d'aquesta organització.

talunya. Ara, i a més, cal sumar les darreres bombes, de distint signe.

La tornada de l'estiu escalfarà, doncs, les primeres setmanes de la tardor. De cara a l'Onze de Setembre, Convergència i Unió ha convocat una trobada dels seus militants a Manresa —una ciutat amb fort predomini del PSC—, en un acte que té com a objectiu prendre posicions respecte a les pròximes eleccions municipals, on intentarà traure el protagonisme que han cedit als socialistes els consistoris de les ciutats més grans. A més, CiU pot haver pensat en una diada de partit, seguint els passos que hi ha marcat el PNB.

Allunyar els militants de la conflictiva Barcelona és, també, una manera segura d'evitar incidents i d'aïllar les Joventuts Nacionalistes de les «vel·leitats» dels sectors més radicals. Els crits de «Pujol president, Catalunya independent», la nit de les darreres eleccions, de segur que van fer la pell de gallina a més d'un dirigent convergent.

D'altra banda, els partits d'esquerra, encapçalats pel PSC, han convocat, un poc ritualment, una manifestació, de vesprada, a Barcelona. Mentrestant, l'independentisme de tots els colors en farà dues més —a més del míting, al matí, al Fossar de les Moreres—, pràcticament en una hora i un lloc idèntics, convocades l'una per la Crida i l'altra per l'MDT.

A part els resultats de les distintes convocatòries, l'any polític comença dur, difícil. Amb molts reptes a vèncer i una situació crítica que encara pot durar molt de temps. □